

ACCESUL LA APĂ CA DREPT FUNDAMENTAL AL OMULUI. AFIRMAREA LIBERTĂȚII DREPTURILOR OMULUI ÎN CONTEXTUL CRIZELOR GLOBALE PRIN MĂSURI ȘI POLITICI EFECTIVE PROMOVATE DE PARLAMENTUL EUROPEAN

„Orice persoană are dreptul la o orânduire socială și internațională în care drepturile și libertățile sale să fie pe deplin îndeplinite¹... orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cazul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a dezvoltării sale²”.

Consilier Superior, Anca URSACHE TCACIUC

Direcția Resurse Minerale – Ministerul Economiei, România

anca_ursaketcaciuc@yahoo.com

ABSTRACT: Access to Water as a Fundamental Human Right. Affirming Human Rights Freedom in the Context of Global Crises through effective Measures and Policies Promoted by the European Parliament.

After 2008 was declared the “International Year of Sanitation”, “access to water” was officially recognized as a fundamental human right on July 28, 2010, in the United Nations General Assembly. Media coverage of environmental issues and climate change have raised alarm bells on urgent situations and developed a keen sense of responsibility. By pointing to multiple sources that revolve around the issue of access to water and sanitation, from the political backstage to the academic platforms, an entire world is kept active, informed about the fact that access to clean drinking water is indispensable for a healthy life and dignified, and, is essential for the development of human dignity, social justice, public health and the environment.

The European Parliament, through its legislative praxis, reaffirms effective measures and policies that come to the aid of the free expression of human rights in the context of global crises, such as: better policy implementation

---

1 *Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 28.*

2 *Ibidem, art. 29.*

through more effective funding, accountability and participation, especially among the most marginalized people, engaging states in adopting legal measures so that water does not represent the object financial speculation, supporting the “WASH” and “Resilient Water Accelerator” projects as sustainable and resilient infrastructures, the protection of human rights defenders, the application of international criminal law to sanction reprehensible social behavior in terms of respect for fundamental human rights, especially in our case, access to water.

Keywords: *access to water, fundamental human right, health, protection, hygiene, world crises, climate impact, global common good, human life and dignity, legislative practice, moral and social responsibility.*

Conșiderații introductive

În acord cu tematica Conferinței Științifice Internaționale 2023 - *afirmarea libertății drepturilor omului în contextul crizelor globale*, organizată de *Asociația Conștiință și Libertate* în colaborare cu *Comisia Juridică de Disciplină și Imunități a Camerei Deputaților din România*, propun spre discuție subiectul *accesul la apă, ca drept fundamental al omului*, care înglobează o problemă de talie internațională, a cărei soluționare la modul practic este încă departe de a fi atinsă. Din culisele politice până la platformele academice lumea întreagă discută despre crize mondiale: o criză sanitară, o criză economică, financiară și socială, o criză climatică și o criză a naturii. Cât de mult condiționează astfel de crize afirmarea libertății drepturilor omului, care sunt pârghiile legislative, gradul de toleranță dezvoltat în comportamentele umane și implicarea efectivă și cu bună credință a tuturor, latifundiari ai acestei planete, constituie esența dezbaterii acestui articol.

Doctrina internațională

Doctrina drepturilor omului în practica internațională, în cadrul dreptului internațional, a instituțiilor globale și regionale, în politicile statale și a organizațiilor non-guvernamentale a fost o piatră de temelie a politicilor din întreaga lume. Teoreticianul politic american, Charles Beitz, director al *University Center of Human Values* și al *Program in Political Philosophy – Princeton University*, afirma că: „în cazul în care discursul public

al societății pe timp de pace global poate fi spus să aibă o limbă comună morală, este cea a drepturilor omului”³. În ciuda acestui fapt, afirmațiile puternice făcute de doctrina drepturilor omului continuă să provoace chiar și în prezent dezbateri considerabile cu privire la conținutul, natura și justificarea drepturilor omului; iar, ceea ce se înțelege printr-un „drept” este în sine un controversat subiect de dezbateri filosofice continue⁴, susține Molcom Shaw, *Professor in International Law la University of Leicester*.

„Accesul la apă” – dreptul fundamental al omului asociat obligației sale corelative

„Orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cazul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a dezvoltării sale”⁵.

Ulterior anului 2008, care a fost declarat *Anul Internațional al Sănătății*, dreptul fundamental al fiecărui pământean la apă potabilă și canalizare, asemeni dreptului la hrană sau dreptului la o protecție egală împotriva oricărei discriminări, a fost recunoscut oficial la 28 iulie 2010, în Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin rezoluția nr. 64/292, în urma inițiativei ambasadorului Boliviei la ONU, Pablo Solon, care declara, în susținerea proiectului său următoarele: „Oamenii sunt compuși în principal din apă; două treimi din organism și 75% din creierul uman sunt apă; omul poate trăi mai multe săptămâni fără hrană, dar fără apă n-ar supraviețui decât câteva zile”⁶.

Accesul internațional la apă potabilă este îngrijorător și regretabil de limitat. Potrivit datelor prezentate de *Programul Ecologic al ONU*, 884 de milioane de persoane nu au acces la apă curată, iar aproximativ 2,3 miliarde de oameni nu au posibilitatea de a folosi nici cele mai simple utilități sanitare, drept urmare, consecințele sunt catastrofale, explică Pablo Solon: „Bolile care apar de pe urma folosirii apei contaminate sau a utilităților sanitare rudimentare fac anual mai multe victime decât toate războaiele. Lipsa apei potabile ucide mai mulți copii decât SIDA, malaria sau pojarul”⁷.

3 Beitz, Charles R., *The idea of human rights*, Oxford, Oxford University Press, 2009, p.1.

4 Shaw, Malcom, *International Law* (ed. 6th ed.), Leiden, Cambridge University Press, 2008 p. 265.

5 Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 29.

6 *Dreptul universal al omului la apă*: <https://www.dw.com/ro/dreptul-universal-al-omului-la-ap%C4%83/a-5847316>, accesat la 23.10. 2023.

7 *Ibidem*.

În opinia lui Maude Barlow, fondatoarea organizației ecologiste *Blue Planet Project*, accesul limitat la apă curată este pentru mulți locuitori ai pământului cea mai gravă încălcare a drepturilor omului, aceasta exprimându-și îngrijorarea cu privire la diminuarea resurselor de apă potabilă: „Apa nu este suficientă pentru noi toți, mai ales dacă nu încetăm să poluăm mediul înconjurător. În acest domeniu suntem confrunțați cu o criză ecologică de proporții, ținând cont că resursele internaționale de apă potabilă sunt în continuă scădere⁸”.

Conform cu *European Environment Agency*, națiunile ar trebui să înceapă să consume apa ca pe un “bun comun global”, deoarece majoritatea țărilor depind în mare măsură de vecinii lor în ceea ce privește aprovizionarea cu apă, iar utilizarea excesivă, poluarea și criza climatică amenință rezervele de apă la nivel mondial: „Dovezile științifice arată că avem o criză a apei. Folosim apa în mod abuziv, poluăm apa și schimbăm întregul ciclu hidrologic global, prin acțiunile iresponsabile exercitate asupra mediului. Este o triplă criză, [...] iar, multe guverne nu realizează cât de interdependente sunt atunci când vine vorba de apă. Cele mai multe țări depind pentru aproximativ jumătate din aprovizionarea cu apă de evaporarea apei din țările vecine, cunoscută sub numele de apă *verde*, deoarece este reținută în soluri și livrată în păduri și alte ecosisteme, atunci când apele absorb apă de sol și eliberează vapori în aer din frunzele lor⁹”.

De asemenea, Johan Rockstrom, directorul *Institutului Potsdam pentru cercetarea impactului climatic*, declara despre actuala neglijare cu privire la resursele de apă la nivel mondial că se îndreaptă spre un adevărat dezastru. În aceeași cheie, Mariana Mazzucato, economist la *University of Colleege* susține că: „avem nevoie de o abordare mult mai proactivă și mai ambițioasă a *binelui comun*. Trebuie să punem justiția și echitatea în centrul acestei probleme, aceasta nefiind doar una de natură tehnologică sau financiară¹⁰”.

UNICEF, prin prisma militantismului său, subliniază situația precară a urmărilor generate de schimbările climatice ce duc la apariția unor evenimente meteorologice extreme, disponibilitate redusă a apei potabile,

8 *Ibidem*.

9 *European Environment Agency: Lumea se confruntă cu o eminentă criză a apei. Cererea globală va depăși oferta cu 40% până în anul 2030: <https://www.mediafax.ro/social/lumea-se-confrunta-cu-o-criza-iminenta-a-apei-cererea-globala-va-depasi-oferta-cu-40-pana-in-2030-21703888> , accesat la 23.10.2023.*

10 *Ibidem*.

agravarea situației deficitului de apă și contaminarea rezervelor de apă. Un astfel de impact, consideră UNICEF, poate afecta drastic cantitatea și calitatea apei de care au nevoie copiii pentru a supraviețui, milioane dintre ei, găsindu-se într-un real pericol.

În opinia UNICEF: „astăzi, schimbările climatice sunt resimțite în primul rând printr-o schimbare a calității apei: -evenimentele meteorologice extreme și schimbările climatice fac mai dificil accesul la apa potabilă, în special pentru copiii cei mai vulnerabili; - statistic, aproximativ 74% dintre dezastrele naturale în primele două decenii ale proaspătului mileniu au fost raportate la apă, inclusiv secetele și inundațiile, așteptându-se ca frecvența și intensitatea unor astfel de evenimente să fie în creștere; - iar, aproximativ 450 de milioane de copii trăiesc în zone cu vulnerabilitate ridicată sau extrem de ridicată în ceea ce privește accesul la apă, aceștia neputându-și satisface nevoile zilnice; - de asemenea, dezastrele meteorologice pot distruge sau contamina surse întregi de apă, crescând riscul apariției anumitor boli precum holera și febra tifoidă la care copiii sunt deosebit de vulnerabili și care constituie una dintre principalele cauze de deces la copiii sub 5 ani, peste 700 de copii sub această vârstă murind zilnic din cauza diareei, canalizării și igienei precare; - seceta, generată de creșterea temperaturilor poate duce la apariția unor agenți patogeni mortali în sursele de apă dulce, transformând apa potabilă într-una nocivă pentru consum; - schimbările climatice accentuează stresul hidric, astfel, în zonele cu resurse de apă extrem de limitate pot apărea competiții sporite sau chiar conflicte adesea beligerante; - se prognozează că în proximitatea anului 2040, aproape unul din patru copii va trăi în zone cu acces redus la apă; - creșterea nivelului mării face ca apa dulce să devină sărată, compromițând resursele de apă pe care se bazează milioane de oameni”¹¹.

UNICEF conchide cu un mesaj motivant, în sensul că schimbările climatice au loc acum, iar acest lucru presupune acțiune, dinamism, apa însăși fiind o soluție, explicată prin adaptarea la efectele schimbărilor climatice, se va proteja sănătatea copiilor și bineînțeles le va salva viețile. Utilizarea mai eficientă a apei și trecerea la sistemele de apă alimentate cu energie

---

11 *Lumea trebuie să consume inteligent apa. Fiecare are un rol de jucat și nu ne permitem să așteptăm:* <https://www.unicef.org/romania/ro/pove%C8%99ti/apa-%C8%99i-criza-climatic%C4%83-global%C4%83-10-lucruri-pe-care-ar-trebui-s%C4%83-le-%C8%99tii> , accesat la 23.10.2023.

solară vor reduce gazele cu efect de seră și vor proteja în continuare viitorul copiilor.

Praxis legislativ - afirmarea drepturilor omului în contextul crizelor globale

În ultimul raport anual aferent lui 2022, referitor la *drepturile omului, democrația în lume și politica Uniunii Europene în acest domeniu*, Parlamentul European, prin Comisia pentru Afaceri Externe sub conducerea lui Isabel Wiseler-Lima, adoptă Rezoluția din 5 octombrie 2022 referitoare la *accesul la apă ca unul dintre drepturile omului*, structurată ca activitate ce vizează dimensiunea sa externă.

Parlamentul European, având în vedere rezoluțiile ONU, ale Consiliului pentru drepturile omului, directivele, declarațiile, acordurile, tratatele, *Declarația universală a drepturilor omului*, pactele internaționale cu privire la drepturile economice sociale și culturale, și alte asemenea, care constituie temei juridic în consacrarea deciziilor și măsurilor sale, așa cum sunt menționate mai jos¹², își face simțit demersul în crearea unei lumi mai bune, în care afirmarea libertății drepturilor omului în contextul crizelor să fie posibilă:

„– Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 64/292 din 28 iulie 2010, în care se recunoaște dreptul omului la apă potabilă și salubritate; -Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 68/157 din 18 decembrie 2013, intitulată „Dreptul omului la apă potabilă și salubritate”;

– Rezoluția Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU nr. 45/8 din 6 octombrie 2020, intitulată „Dreptul omului la apă potabilă și salubritate”; – Rezoluția Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU nr. 48/13 din 8 octombrie 2021, intitulată „Dreptul omului la un mediu curat, sănătos și sustenabil”;

– Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 71/222 din 21 decembrie 2016, intitulată «Deceniul internațional de acțiune, „Apă pentru dezvoltare durabilă”, 2018-2028»; -Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 75/212 din 21 decembrie 2020 referitoare la Conferința ONU pri-

---

12 Rezoluția Parlamentului European din 5 octombrie 2022 referitoare la accesul la apă ca unul dintre drepturile omului –dimensiunea externă: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0346_RO.html, accesat la 23.10.2023

vind evaluarea cuprinzătoare la jumătatea perioadei a punerii în aplicare a obiectivelor Deceniului internațional de acțiune, „Apă pentru dezvoltare durabilă”, 2018-2028 (Conferința ONU din 2023 privind apa);

– Declarația universală a drepturilor omului; -Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice; -Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și comentariile generale ale Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale;

– Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), Convenția cu privire la drepturile copilului și Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap;

– Pilonul european al drepturilor sociale, care a fost proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017,

– Comentariul general nr. 15 (2002) al Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale; -Declarația ONU nr. 169 privind drepturile popoarelor indigene și Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) din 1989 referitoare la populațiile indigene și tribale;

– Convenția din 1992 privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale (Convenția privind apa), negociată inițial ca un instrument regional și deschisă în 2016 pentru aderarea tuturor statelor membre ale ONU;

– Convenția din 1997 privind dreptul de utilizare în alte scopuri decât navigația a cursurilor de apă internaționale (Convenția privind cursurile de apă);

– Protocolul UNECE-OMS din 1999 privind apa și sănătatea, anexat la Convenția privind apa, care asigură un cadru pentru transpunerea în practică a drepturilor omului ce țin de apă și salubritate;

– Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD), în special obiectivul 6 privind apa potabilă și salubritatea, și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă; -Raportul ONU din 19 martie 2019 privind dezvoltarea resurselor mondiale de apă, intitulat „Să nu lăsăm pe nimeni în urmă”; -Raportele „Situația mondială în domeniile alimentației și agriculturii” din 2020 și 2021, publicate de Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură; -Raportul mondial al ONU pe 2021 privind evoluțiile în domeniul apei: Apa trebuie prețuită;

– Raportul din 16 iulie 2021 al Raportorului special pentru drepturile omului la apă potabilă și la salubritate privind riscurile și impactul mercantilizării și financiarizării apei asupra drepturilor omului la apă potabilă și la salubritate, precum și raportul său din 21 iulie 2020 privind drepturile omului și privatizarea serviciilor de apă și de salubritate; !!!

– Orientările UE în domeniul drepturilor omului din 17 iunie 2019 privind apa potabilă și salubritatea;

– Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei și Directiva-cadru privind apa;

– Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole; -Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării; -Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman;

– Comunicarea Comisiei din 19 martie 2014 privind inițiativa cetățenească europeană „Apa și salubritatea sunt un drept al omului! Apa este un bun public, nu o marfă!”;

– Directiva 2008/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal;

– Concluziile Consiliului din 19 noiembrie 2018 privind diplomația în domeniul apei, cele din 17 iunie 2019 privind Orientările UE în domeniul drepturilor omului referitoare la apa potabilă sigură și la salubritate și cele din 19 noiembrie 2021 privind apa în cadrul acțiunii externe a UE;

– Inițiativa cetățenească europeană „Right2Water” („Dreptul la apă”) și rezoluția sa din 8 septembrie 2015 referitoare la acțiunile realizate ca urmare a inițiativei cetățenești europene „Right2Water”;

– Rezoluția sa din 9 iunie 2021 referitoare la Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030: Readucerea naturii în viețile noastre; -Rezoluția sa din 10 martie 2021 conținând recomandări adresate Comisiei cu privire la diligența necesară a întreprinderilor și răspunderea acestora;

– Metodele de cooperare transfrontalieră de succes existente, cum ar fi schimburile de opinii între serviciile de gestionare a apei și de tratare a apelor uzate din țările nordice, care datează din anii 1980, formarea în 1970 a unei Asociații nordice comune pentru hidrologie, reuniunea anuală a consilierilor nordici în domeniul apei, forumurile statelor nordice privind apa și cooperarea amplă a statelor nordice în ceea ce privește aspectele legate de gestionare a apei,

– *Articolul 54 din Regulamentul său de procedură; - Avizul Comisiei pentru dezvoltare; -Raportul Comisiei pentru afaceri externe*”;

Autoritatea legislativă a Uniunii Europene, în baza efectelor juridice produse de actele organismelor internaționale pe care le aprobă, le adoptă, le promovează și sancționează în consecință inadvertențele cu privire la plierea incompletă a acestor norme în comportamentele sociale, reafirmă, așadar, într-un cumul de 51 de puncte, următoarele: dreptul la apă potabilă și la salubritate este indispensabil pentru o viață sănătoasă și demnă, iar accesul la apă este esențial pentru dezvoltarea demnității umane, sănătatea publică, dreptatea socială și de mediu:

„1. dreptul la apă potabilă sigură și la salubritate ca unul dintre drepturile omului, aceste drepturi fiind complementare; subliniază că accesul la apă potabilă curată este indispensabil pentru o viață sănătoasă și demnă și este esențial pentru dezvoltarea demnității umane; subliniază că dreptul la apă este o condiție necesară fundamentală pentru exercitarea altor drepturi și, ca atare, trebuie să se bazeze pe o logică ce are ca obiectiv interesul public și binele comun public și global;

2. subliniază că accesul adecvat la instalațiile WASH și dreptul la sănătate și viață sunt interdependente și reprezintă o condiție esențială pentru sănătatea publică și dezvoltarea umană; subliniază nevoia de apă curată în contextul pandemiilor și solicită Comisiei, statelor membre și țărilor terțe să adopte acțiuni, strategii și măsuri corespunzătoare pentru ca toate persoanele să beneficieze de o protecție adecvată;

3. subliniază că recunoașterea dreptului la apă potabilă și la salubritate ca unul dintre drepturile omului a reprezentat un pas fundamental către o mai mare dreptate socială și de mediu; afirmă că progresele realizate ar putea fi îmbunătățite prin acordarea unei priorități politice mai ridicate acestui sector, printr-o mai bună punere în aplicare și monitorizare a politicilor în materie, printr-o finanțare, răspundere și participare publică mai eficiente,

*în special în rândul celor mai marginalizate persoane din societate, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare; subliniază că, la alocarea fondurilor UE și la programarea asistenței, ar trebui să se acorde o înaltă prioritate asistenței pentru accesul la apă potabilă sigură și la servicii de salubritate*¹³.

Vitală în desfășurarea și evoluția acestui drept este implicarea statului care trebuie să asigure accesul universal la apă, adecvat și la prețuri accesibile, apa și salubritatea fiind considerate un drept al omului, un bun public și nu o marfă; din nefericire, începând cu 6 decembrie 2020, apa este cotate la bursa Wall Street a instrumentelor *futures*; potrivit lui Pedro Arrojo, Raportorul special al ONU pentru drepturile omului legate de apa potabilă și de salubritate, „apa ține de un set de valori vitale pentru societățile noastre, pe care logica pieței nu le recunoaște și, prin urmare, nu le poate gestiona în mod corespunzător, cu atât mai puțin într-un spațiu financiar atât de predispus speculațiilor”; în acest sens, pentru a evita efectele mercantilizării excesive, statele se angajează să includă mecanisme de protecție a angajamentelor adoptate pentru a susține dezvoltarea normativă și protecția mediului, prin intermediul dreptului penal, precum și diplomația în domeniul apei prevăzută în cadrul acțiunii externe a UE:

„4. reamintește responsabilitatea statelor de a promova și proteja toate drepturile omului, care sunt universale, indivizibile, interdependente și corelate și care trebuie promovate și puse în aplicare într-un mod corect, echitabil și nediscriminatoriu; reiterează, prin urmare, că statele trebuie să asigure accesul universal, adecvat și la prețuri accesibile la apă potabilă în cantități suficiente, de calitate și sigură și un acces îmbunătățit la apă pentru uz sanitar și igienic; reamintește că dreptul la apă presupune că serviciile de alimentare cu apă trebuie să fie accesibile pentru toți;

5. reamintește că statele care ratifică un tratat privind drepturile omului se angajează să protejeze, să respecte și să aplice angajamentele adoptate la nivel internațional, regional, național și local privind protecția acestor drepturi; în acest sens, consideră că recunoașterea de către comunitatea internațională a dreptului la apă și salubritate trebuie să includă mecanisme de protecție și de asigurare a respectării și, prin urmare, invită UE să promoveze mecanisme de protecție la nivel internațional, regional și național prin care să se asigure faptul că garantarea dreptului la apă și salubritate nu este opțională pentru state, ci este un drept a cărui respectare poate fi impusă;

invită UE și statele membre să acționeze prin exemplu și să ratifice convențiile aplicabile, cum ar fi Protocolul privind apa și sănătatea și Convenția din 1992 privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale;

6. îndeamnă UE și statele membre să promoveze drepturile de acces la apă potabilă sigură și la salubritate și dezvoltarea normativă a acestora în cadrul forurilor multilaterale și regionale, inclusiv prin sprijinirea mandatului Raportorului special al ONU pentru drepturile omului legate de apa potabilă și de salubritate; subliniază importanța activității acestuia și a predecesorilor săi, precum și a lucrărilor din cadrul altor mecanisme ale ONU privind drepturile omului legate de drepturile omului de acces la apă și salubritate;

7. subliniază importanța Orientărilor UE în materie de drepturi ale omului cu privire la apa potabilă sigură și la salubritate și îndeamnă instituțiile UE și statele membre să le pună în aplicare în țările terțe și în raport cu acestea, precum și în cadrul forurilor multilaterale; subliniază importanța formării personalului UE în această privință; invită Comisia și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) să raporteze periodic Parlamentului și (sub)comisiilor sale corespunzătoare cu privire la modul în care au aplicat aceste orientări, prezentând exemple specifice ale activităților lor și ale impactului acestora;

8. invită delegațiile UE și misiunile statelor membre, conform mențiunilor din orientările UE, să abordeze, în cadrul dialogurilor bilaterale cu țările-partenere, în special în cadrul dialogurilor privind drepturile omului și al dialogurilor sectoriale, aspectele legate de dreptul la apă potabilă sigură și salubritate, precum și cele legate de situația apărătorilor drepturilor omului și a ONG-urilor care promovează aceste drepturi”;

9. subliniază că progresul în direcția recunoașterii dreptului la un mediu curat, sănătos și durabil, astfel cum se prevede în Rezoluția nr. 48/13 a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului legate de un mediu curat, sănătos și durabil, este o condiție necesară pentru asigurarea accesului tuturor la apă potabilă și salubritate; în acest sens, salută evoluțiile normative de la nivel internațional în ceea ce privește infracțiunile împotriva mediului, inclusiv ecocidul;

10. încurajează țările în curs de dezvoltare să adere la cele două convenții internaționale ale ONU privind apa și să depună eforturi pentru pune-

*rea deplină în aplicare a acestora, și anume Convenția ONU privind apa și Convenția ONU privind cursurile de apă, ca instrumente importante de sprijinire a diplomației în domeniul apei, a păcii și a prevenirii conflictelor prin intermediul cooperării transfrontaliere în domeniul apei*¹⁴.

De asemenea, Parlamentul European prin decizia sa, susține că exercitarea deplină a dreptului la apă depinde de conservarea biodiversității, iar gestionarea acestor resurse într-un mod cât mai sustenabil pot stimula creșterea economică durabilă și reducerea în mod semnificativ a sărăciei, prin acțiuni anticipative în domeniul accesului la apă și la salubritate prin utilizarea de indicatori fiabili și comparabili pentru a măsura progresul sau regresul în domeniu:

„11. susține că exercitarea deplină a dreptului la apă depinde de conservarea biodiversității și a climei și, prin urmare, solicită ca gestionarea apei să fie orientată în primul rând către interesele de mediu – care constituie o nevoie de bază pentru plante, animale și oameni – și către cele sociale, inclusiv integrarea forței de muncă și majorarea veniturilor și îmbunătățirea condițiilor de siguranță ale persoanelor care trăiesc în sărăcie;

12. subliniază că îmbunătățirea aprovizionării cu apă și a salubrității, precum și o mai bună gestionare a resurselor de apă pot stimula creșterea economică durabilă a țărilor și pot contribui în mod semnificativ la reducerea sărăciei;

*13. evidențiază că sunt necesare acțiuni anticipative în domeniul accesului la apă și la salubritate, și că este nevoie de indicatori fiabili și comparabili pentru a măsura progresul sau regresul privind accesul la apă și la salubritate*¹⁵.

Autoritatea legislativă europeană își exprimă îngrijorarea cu privire la anumite modele de dezvoltare care favorizează proiecte masive și activități comerciale de mare amploare ce afectează negativ disponibilitatea și calitatea apei, sporesc concurența și exacerbează alte conflicte legate de apă, insistându-se, ca măsură fiabilă, pe importanța investițiilor în soluții durabile de gestionare eficientă a resurselor, descurajând metodic practicile care ar reprezenta o amenințare la adresa dreptului la apă:

„14. subliniază că anumite modele de dezvoltare care favorizează proiectele masive și activitățile comerciale de mare amploare afectează negativ

---

14 Ibidem.

15 Ibidem.

disponibilitatea și calitatea apei în toate țările, sporesc concurența pentru apă și exacerbează alte conflicte legate de apă; insistă, în acest context, asupra importanței investițiilor în soluții durabile pentru asigurarea cu apă potabilă, cum ar fi readucerea ecosistemelor acvatice la o stare sănătoasă, reciclarea apelor uzate, desalinizarea apei de mare în zonele de coastă, îmbunătățirea sistemelor de salubritate și îmbunătățirea practicilor de irigare și a practicilor agricole;

15. subliniază că gestionarea ineficientă a resurselor de apă și poluarea cauzată de activitățile industriale abuzive afectează în mod negativ exercitarea drepturilor omului legate de apă și salubritate;

16. îndeamnă Comisia să descurajeze practicile care reprezintă o amenințare la adresa dreptului la apă potabilă și curată și la salubritate și să supună aceste practici unor studii de impact asupra mediului și drepturilor omului¹⁶”.

Una dintre măsurile cele mai proactive este recunoașterea importanței activității apărătorilor drepturilor de mediu și nevoia de a le proteja viața și integritatea, condamnând cu fermitate crimele, asasinatele, tortura, violența sexuală și de gen, răpirile, amenințările, hărțuirea, intimidarea, hărțuirea judiciară, incriminarea, evacuările forțate, strămutările; de asemenea, nu sunt ignorate drepturile populațiilor indigene care au un rol important în gestionarea sustenabilă a resurselor naturale și în conservarea biodiversității:

„17. recunoaște importanța activității apărătorilor drepturilor de mediu și nevoia de a-i sprijini activ, precum și de a le proteja viața și integritatea, în special în cazul celor care apără dreptul la apă, și condamnă cu fermitate crimele precum asasinatele, răpirile, tortura, violența sexuală și bazată pe gen, amenințările, hărțuirea, intimidarea, campaniile de defăimare, incriminarea, hărțuirea judiciară, evacuările forțate și strămutările comise de către numeroși factori statali și nestatali, inclusiv de guverne și companii multinaționale;

18. solicită UE să sprijine activitatea capitală a apărătorilor drepturilor de mediu și a organizațiilor societății civile; îndeamnă Comisia, SEAE și statele membre să respecte angajamentul asumat în Orientările UE cu privire la apărătorii drepturilor omului și să monitorizeze și să aducă în discu-

---

16 Ibidem.

ție cazurile individuale ale apărătorilor drepturilor de mediu, în special ale câștigătorilor și finaliștilor Premiului Saharov, care sunt atacați pentru rolul lor în apărarea rezervelor de apă și a bunurilor comune;

19. subliniază că ar trebui promovate siguranța și libertatea apărătorilor drepturilor de mediu, astfel încât aceștia să își poată desfășura activitatea fără a fi supuși violențelor și intimidării; !!!se așteaptă ca delegațiile UE să acorde prioritate măsurilor de sprijinire a apărătorii drepturilor de mediu și să răspundă sistematic și ferm la orice amenințări sau atacuri împotriva acestora sau a rudelor lor și să raporteze Parlamentului cu privire la măsurile luate în astfel de cazuri; invită UE și statele sale membre să îmbunătățească mecanismele de protecție și de prevenție pentru apărătorii drepturilor de mediu; își reiterează apelul în favoarea unui sistem coordonat la nivelul UE pentru eliberarea de vize pe termen scurt în vederea relocării temporare a apărătorilor drepturilor omului, în special a celor care lucrează pentru promovarea și protejarea drepturilor de mediu sau a drepturilor populației lor indigene, care sunt foarte frecvent atacați;

20. solicită statelor să respecte dreptul la protest social și dreptul la întrunire pașnică, în special în contextul opoziției față de proiectele care compromit exercitarea dreptului omului la apă potabilă și salubritate; invită, în acest context, funcționarii delegațiilor UE și ai ambasadelor statelor membre, astfel cum se indică în Orientările UE cu privire la apărătorii drepturilor omului, să îi viziteze pe apărătorii drepturilor omului aflați în detenție sau în arest la domiciliu și să participe la procesele lor în calitate de observatori;

21. reamintește că populațiile indigene au un rol important în gestionarea sustenabilă a resurselor naturale și în conservarea biodiversității; invită UE și statele sale membre să recunoască și să protejeze drepturile popoarelor indigene de proprietate și control cutumiare asupra terenurilor și resurselor lor naturale, așa cum se stabilește în Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene și în Convenția nr. 169 a Organizației Internaționale a Muncii (OIM), precum și să respecte principiul consimțământului liber, prealabil și în cunoștință de cauză; solicită statelor membre care nu au făcut încă acest lucru să ratifice Convenția nr. 169 a OIM privind populațiile indigene și tribale; își exprimă preocuparea deosebită cu privire la impactul semnificativ al unor megaproiecte, inclusiv al proiectelor de infrastructură, al proiectelor din industria extractivă și al proiectelor de producție de energie, asupra drepturilor omului legate de apă și salubritate, în special în cazul popoarelor indigene; insistă că este important să se asigure efectuarea unor

evaluări efective și cuprinzătoare ale impactului asupra drepturilor omului și consultarea cu bună credință a populațiilor afectate și a grupurilor societății civile, precum și, dacă este cazul, să se asigure faptul că populațiile indigene își dau în prealabil consimțământul în mod liber și în cunoștință de cauză în legătură cu orice megaproiect; solicită actorilor statali și nestatali să evite acțiunile care periclitează drepturile popoarelor indigene, ale celor de origine africană și ale comunităților rurale la pământuri, ape, ecosisteme și biodiversitate și invită autoritățile competente să asigure recunoașterea juridică a titlurilor, posesiilor, drepturilor și responsabilităților acestora; insistă asupra importanței organizării unor consultări deschise, incluzive și participative în legătură cu deciziile publice majore în ceea ce privește gestionarea apei;

22. invită Comisia să verifice cu atenție că proiectele de infrastructură și cele energetice finanțate prin intermediul diverselor instrumente de cooperare pentru dezvoltare și de politică externă, inclusiv prin intermediul Băncii Europene de Investiții, respectă și nu pun în pericol drepturile omului, inclusiv dreptul omului la apă și la salubritate și obiectivele de dezvoltare durabilă, și nici nu sunt implicate în expulzarea populațiilor indigene de pe pământurile și teritoriile lor¹⁷”.

Tot ca o măsură indispensabilă a programului *Resilient Water Accelerator*, se subliniază că este necesară o axare mai puternică pe infrastructuri sustenabile și reziliente pentru alimentarea cu apă și salubritate:

„23. subliniază că este necesară o axare mai puternică pe infrastructuri sustenabile și reziliente pentru alimentarea cu apă și salubritate, pentru a ajuta comunitățile prin implementarea unor măsuri de reducere a riscului de catastrofe și prin utilizarea tuturor instrumentelor necesare de repertoriere a riscurilor legate de apă și prin utilizarea sistemelor de alertă timpurie; invită Comisia să sprijine programul „Resilient Water Accelerator” (acceleratorul rezilienței în domeniul apei)”.

Aceste măsuri ar contribui la contracararea efectelor devastatoare resimțite asupra drepturilor femeilor, accesul la apă și la condiții adecvate de igienă și salubritate aferente programului WASH la prețuri accesibile reprezentând o condiție prealabilă esențială pentru sănătatea publică și dezvoltarea umană. O altă măsură prevăzută pentru situații care par aproape inimaginabile într-o comunitate civilizată, desprinse dintr-o lume ab-

---

17 *Ibidem.*

surdă, contaminată în cel mai dezumanizant mod de comportamente și vicii reprobabile, este solicitarea ca femeile și fetele să fie protejate împotriva amenințărilor sau agresiunilor fizice, violenței sexuale, în timp ce se aprovizionează cu apă pentru gospodărie și atunci când utilizează instalațiile sanitare din afara gospodăriei lor; o abordare transformatoare ar trebui să ia în considerare dimensiunea de gen în ceea ce privește gestionarea sustenabilă a resurselor de apă și a programelor de salubritate prin politici efective însoțite de planuri de acțiune concrete și de o finanțare adecvată:

„24. denunță inegalitățile de gen care continuă să existe în ceea ce privește exercitarea drepturilor omului legate de apa potabilă și salubritate, precum și faptul că lipsa acestora din urmă duce la discriminarea de gen; constată, de asemenea, cu îngrijorare că acestea au un efect devastator asupra drepturilor femeilor, în special ca urmare a nevoilor specifice ale femeilor și fetelor în ceea ce privește igiena și sănătatea menstruală, ceea ce face dificilă o viață sigură și sănătoasă pentru femei și fete; subliniază că accesul la apă și la condiții adecvate de igienă și salubritate (WASH) la prețuri accesibile reprezintă o condiție prealabilă esențială pentru sănătatea publică și dezvoltarea umană, inclusiv pentru dreptul la educație al fetelor, și insistă asupra faptului că sectorului WASH din țările în curs de dezvoltare ar trebui să i se acorde o prioritate ridicată în cadrul politicii de dezvoltare a UE;

25. solicită ca femeile și fetele să fie protejate împotriva amenințărilor sau agresiunilor fizice, inclusiv a violenței sexuale, în timp ce aduc apă pentru gospodărie și atunci când utilizează instalațiile sanitare din afara gospodăriei lor; solicită să fie adoptate măsuri pentru reducerea timpului pe care femeile și fetele îl petrec aducând apă pentru gospodărie, în vederea tratării impactului negativ al insuficienței serviciilor de alimentare cu apă și salubritate asupra accesului fetelor la educație;

26. subliniază că UE și statele sale membre, în strânsă cooperare cu ONU și cu comunitatea internațională, trebuie să colaboreze îndeaproape cu beneficiarii ajutorului extern, pentru a eradica sărăcia de la nivel mondial în ceea ce privește accesul la apă, asigurând în același timp condiții adecvate de salubritate pentru toată lumea; solicită tuturor statelor să își îndeplinească angajamentele asumate în temeiul CEDAW și, în special, al articolului 14, care obligă statele-părți să le asigure femeilor din zonele rurale dreptul la condiții de trai adecvate în ceea ce privește, printre altele, salubritatea și aprovizionarea cu apă;

27. invită Comisia și SEAE să aplice o abordare transformatoare și intersecțională care să ia în considerare dimensiunea de gen în ceea ce privește gestionarea resurselor de apă și programele de salubritate și aprovizionare cu apă și să includă, în acțiunile externe pentru perioada 2021-2025, politici însoțite de planuri de acțiune concrete și de o finanțare adecvată, în conformitate cu instrumentele de finanțare externă ale UE, cu Planul de acțiune pentru egalitatea de gen (GAP III) și cu agenda UE pentru egalitatea de gen și împuternicirea femeilor; solicită promovarea femeilor în poziții de lider și participarea deplină, efectivă și egală a acestora la planificarea, adoptarea și realizarea deciziilor privind gestionarea apei și a măsurilor de salubritate¹⁸”.

La fel de importantă este mențiunea potrivit căreia, accesul la apă potabilă sigură constituie una dintre problemele majore din prezent, mai ales că aproape 60% din resursele acvifere traversează frontiere teritoriale politice, utilizarea apei ca armă de război prin distrugerea infrastructurilor, poluarea apelor sau deturnarea cursurilor de apă fiind considerate acțiuni blamabile și sancționate de dreptul internațional; privarea intenționată de apă duce la exterminarea civililor și este considerată crimă împotriva umanității.

Cu toate că apa apare aici cu funcția de indicator de conflict, ea poate avea, de asemenea, un rol pozitiv în promovarea păcii și a cooperării, sprijinind angajamentul diplomatic al UE în ceea ce privește cooperarea transfrontalieră în domeniul apei ca instrument pentru pace, securitate și stabilitate:

„28. subliniază că accesul la apă potabilă sigură este una dintre problemele majore din prezent, mai ales că aproape 60 % din resursele acvifere traversează frontiere teritoriale politice; reamintește că, în concluziile sale din 2018, Consiliul a condamnat utilizarea apei ca armă de război și a considerat că, „în acest context, distrugerea infrastructurilor legate de apă, poluarea apelor sau deturnarea cursurilor de apă pentru a limita sau a preveni accesul la apă ar putea constitui încălcări ale dreptului internațional”; reamintește că privarea intenționată de apă, care duce la exterminarea civililor, este o crimă împotriva umanității în conformitate cu Statutul Curții Penale Internaționale și că aceasta poate fi considerată, de asemenea, o crimă de război, deoarece orice atac sau distrugere a instalațiilor sau rezervelor de apă potabilă și a sistemelor de irigare este interzisă în temeiul Convențiilor de la Geneva din 1949;

---

18 Ibidem.

29. este profund îngrijorat de faptul că încălcările dreptului la apă și salubritate în teritoriile ocupate au ca obiectiv strămutarea persoanelor de pe teritoriile lor și își exprimă îngrijorarea cu privire la refuzul accesului la alimentarea adecvată cu apă, la resursele de apă și la infrastructura aferentă; reamintește că toate popoarele, inclusiv cele aflate sub ocupație, se bucură de dreptul suveran de a deține controlul asupra bogățiilor lor naturale; îndeamnă puterile de ocupație să ia imediat măsuri pentru a asigura accesul la apă și distribuirea apei în mod echitabil persoanelor care locuiesc pe teritorii ocupate și, în special, în conformitate cu Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 73/255 din 20 decembrie 2018, să garanteze că persoanele care locuiesc pe teritorii ocupate dețin controlul asupra resurselor de apă proprii, inclusiv asupra gestionării, captării și distribuirii apei;

30. solicită UE să stabilească o strategie politică pentru a facilita găsirea de soluții în aceste zone și pentru a încuraja țările situate în cele mai importante zone de conflicte legate de apă să semneze Convenția privind apa;

31. este profund îngrijorat de lipsa accesului la apă și la salubritate în taberele de refugiați; subliniază obligația statelor de a asigura dreptul refugiaților la apă și la instalații sanitare;

32. subliniază că, deși apa poate avea uneori funcția de indicator de conflict, ea poate avea, de asemenea, un rol pozitiv în promovarea păcii și a cooperării; sprijină angajamentul diplomatic al UE în ceea ce privește cooperarea transfrontalieră în domeniul apei ca instrument pentru pace, securitate și stabilitate și subliniază importanța gestionării integrate a resurselor de apă, precum și necesitatea unei complementarități sporite între acțiunile umanitare, de dezvoltare și de promovare a păcii, pentru a răspunde nevoilor urgente și pentru a interveni mai devreme în vederea tratării cauzelor profunde și a prevenirii crizelor umanitare legate de apă și de salubritate¹⁹.

Puterea legislativă europeană nu neglijează nici aspectele cu privire evitarea abuzurilor asupra drepturilor omului de a avea acces la apă, exercitate de către corporațiile transnaționale și alte întreprinderi comerciale, în vederea stabilirii unui instrument internațional obligatoriu care să reglementeze activitățile acestora, asigurând accesul egal la apă:

„33. subliniază că întreprinderile din întreaga lume trebuie să se asigure că activitățile lor nu încalcă și nu fac abuz de dreptul oamenilor de a avea acces la apă potabilă sigură, în conformitate cu Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului și cu declarațiile, acordurile și

tratatele ONU care conțin aceste drepturi; invită, de asemenea, țările să depună eforturi pentru a realiza obiectivele incluse în ODD 6 și să adopte acte legislative care să garanteze că întreprinderile nu împiedică accesul egal la apă și aprovizionarea adecvată cu apă; îndeamnă UE și statele sale membre să participe în mod constructiv la lucrările Grupului de lucru interguvernamental al ONU privind respectarea drepturilor omului de către corporațiile transnaționale și alte întreprinderi comerciale, în vederea stabilirii unui instrument internațional obligatoriu care să reglementeze, în dreptul internațional ce vizează drepturile omului, activitățile corporațiilor transnaționale și ale altor întreprinderi;

34. invită delegațiile UE și misiunile statelor membre în țările din afara UE să fie deosebit de vigilente în raport cu întreprinderile, inclusiv cele cu sediul în UE, care ar putea împiedica sau submina exercitarea drepturilor legate de accesul la apă și salubritate; subliniază că victimele unor astfel de încălcări trebuie să aibă acces la căi de atac judiciare efective sau la alte căi de atac adecvate, precum și la mecanisme de soluționare a reclamațiilor;

35. subliniază că întreprinderile europene trebuie să se achite și în țările din afara UE de obligațiile legale de răspundere și diligență care le revin în UE; subliniază că, în cadrele obligatorii de diligență, este important să se prevină, să se abordeze și să se atenueze orice impact negativ asupra drepturilor omului la apă și la salubritate adecvată; invită Comisia și statele membre să analizeze și să studieze modalități de informare mai amplă și de asigurare a transparenței pentru consumatori cu privire la impactul produselor asupra sustenabilității resurselor de apă, inclusiv în ceea ce privește efectele asupra apei²⁰.

În punctele ce urmează, se evidențiază declarațiile mai multor experți ai ONU cu privire la apa care este tratată prea des ca o simplă marfă, fără alte considerații de ordin social și cultural, ceea ce încalcă drepturile fundamentale ale omului și contribuie astfel la intensificarea degradării mediului și la creșterea vulnerabilității celor mai săraci și marginalizați, ceea ce este contrar obiectivelor de dezvoltare durabilă; pentru aceasta se impun măsuri juridice în scopul evitării speculațiilor financiare, apa nefiind un produs comercial, ci un bun public indispensabil pentru viața și demnitatea umană:

„36. evidențiază faptul că, așa cum au declarat mai mulți experți ai ONU, apa este tratată prea des ca o simplă marfă, fără alte considerații de

---

20 Ibidem.

ordin social și cultural, ceea ce încalcă drepturile fundamentale ale omului și contribuie la intensificarea degradării mediului și la creșterea vulnerabilității celor mai săraci și mai marginalizați din societăți, ceea ce este contrar obiectivelor de dezvoltare durabilă; reamintește că alimentarea cu apă și salubritatea sunt servicii de interes general și nu mărfuri – acestea nu sunt nici produse de lux, nici produse de consum și, prin urmare, nu trebuie comercializate ca atare; subliniază natura finită a surselor de apă și invită Comisia și statele membre să acționeze preventiv împotriva deficitului de apă la nivel mondial și să sprijine țările din afara UE în adoptarea de măsuri pentru contracararea deficitului de apă; !!!

37. cere statelor să adopte măsuri juridice pentru ca apa să nu facă obiectul speculațiilor financiare pe piețele la termen și să promoveze un cadru corespunzător de guvernare a serviciilor de alimentare cu apă și de salubritate în cadrul unei abordări bazate în principal pe drepturile omului și pe considerente legate de binele comun; invită UE și guvernele naționale să promoveze și să sprijine organismele independente de reglementare în domeniul apei, care pot contribui la asigurarea respectării standardelor privind drepturile omului;!!!

38. reamintește că, așa cum se recunoaște în Directiva-cadru a UE privind apa, aceasta nu este doar un produs comercial, ci un bun public indispensabil pentru viața și demnitatea umană; constată că serviciile de alimentare cu apă sunt servicii de interes general și de natură specială, care, prin urmare, țin în primul rând de interesul public; reamintește importanța pentru politicile și instrumentele externe ale UE, cum ar fi acordurile comerciale și de investiții și Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – Europa globală, precum și pentru activitățile întreprinderilor europene, a respectării drepturilor omului legate de accesul la apă potabilă și la salubritate în țările în cauză;

39. subliniază că apa este un bun public pentru care trebuie să se asigure o aprovizionare adecvată, continuă și de înaltă calitate; invită statele și donatorii să consolideze promovarea alimentării cu apă și a salubrității ca servicii publice esențiale pentru toți, inclusiv prin investiții care să permită creșterea numărului de persoane care au acces la apă și la salubritate și întreținerea infrastructurii existente și furnizarea și utilizarea serviciilor; consideră că investițiile în consolidarea capacităților și a guvernării sistemelor de alimentare cu apă, precum și în exploatarea și întreținerea acestora sunt esențiale pentru crearea unor servicii de alimentare cu apă și de salubritate solide și durabile;

40. invită UE să sprijine țările terțe în acțiunile lor de garantare a accesului universal și nediscriminatoriu la apă și la instalații sanitare și să garanteze un nivel minim, de subzistență, al aprovizionării cu apă a gospodăriilor care sunt vulnerabile din punct de vedere economic și social;

41. solicită UE să investească, de asemenea, în protejarea și refacerea ecosistemelor naturale (inclusiv a pădurilor, a zonelor inundabile, a zonelor umede etc.), care oferă adesea soluții mai rentabile și mai sustenabile de gestionare a apei decât soluțiile convenționale de infrastructură în ceea ce privește stocarea apei, tratarea apei, controlul eroziunii și evenimentele meteorologice moderate și extreme;

42. îndeamnă statele să adopte modelul cel mai potrivit de alimentare cu apă și de asigurare a salubrității și să inițieze un proces transparent și consistent de îmbunătățire a exercitării efective a drepturilor omului legate de accesul la apă și salubritate în societățile lor; invită guvernele să crească investițiile publice în infrastructura sustenabilă legată de apă și să protejeze apa ca pe un bun public esențial²¹”.

De asemenea, existența unei baze de date alimentată cu surse pertinente este de dorit pentru a permite participarea părților interesate în procesele decizionale legate de apă și să se creeze rețele de experți pentru afirmarea libertății drepturilor omului în contextul crizelor globale:

„43. evidențiază necesitatea de a reconcilia utilizarea apei cu aplicarea tehnologiilor emergente de conservare, reducere a poluării apei și reciclare a apelor reziduale, pentru a îmbunătăți modul în care apa este furnizată, tratată și eliminată;

44. solicită UE să sprijine gestionarea durabilă a apei în sectorul agricol, care mobilizează peste 70 % din resursele de apă, prin investiții în sisteme sustenabile de irigații și de stocare a apei, prin optimizarea și reducerea utilizării apei dulci în agricultură de-a lungul întregului lanț de aprovizionare, prin reducerea deșeurilor alimentare și prin promovarea agroecologiei refăcând zonele umede, precum și prin reducerea, acolo unde este posibil, a utilizării pesticidelor și a îngrășămintelor care prezintă un risc de poluare a apei, în special a apelor subterane;

45. reamintește că accesul la apă este deopotrivă o problemă ce ține de consumul de energie, atât din perspectiva producției, cât și a extracției;

---

21 Ibidem.

subliniază, în acest context, că este important să se promoveze o mai bună gestionare a energiei, precum și soluții de reutilizare a apelor uzate epurate, pentru a limita consumul de apă dulce prin tratarea apelor reziduale;

46. invită Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional ca, atunci când acordă granturi, împrumuturi și asistență tehnică, să descurajeze impunerea unor condiții prin care guvernelor li se cere să privatizeze serviciile de alimentare cu apă și de salubritate; !!! mercantilizare exces

47. invită Comisia să asigure un sprijin financiar adecvat pentru acțiunile de dezvoltare a capacităților în sectorul alimentării cu apă, cooperând cu platformele și instituțiile internaționale existente; susține Platforma mondială pentru solidaritate în domeniul apei lansată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, care urmărește implicarea autorităților locale în găsirea de soluții la provocările legate de apă; salută Conferința ONU din 2023 privind apa ca pe o oportunitate de a dezvolta abordări intersectoriale pentru a atinge țintele și obiectivele legate de apă și pentru a readuce ODD 6 pe calea cea bună; !!!

48. invită Comisia și SEAE să încurajeze țările din afara UE să acorde părților interesate, inclusiv organizațiilor societății civile și comunităților indigene și locale care depun eforturi pentru a combate încălcarea drepturilor la apă și salubritate, resurse adecvate și acces la informații pertinente și să le permită să participe în mod semnificativ la procesele decizionale legate de apă, atunci când este cazul, cu scopul de a asigura implicarea lor în vederea generării unor contribuții în cunoștință de cauză și orientate spre rezultate la elaborarea și punerea în aplicare a politicii în domeniul apei; consideră că, pentru respectarea dreptului omului la apă potabilă, este extrem de important să se promoveze și să se consolideze rețelele de experți în domeniul drepturilor omului, organizațiile societății civile și reprezentanții comunităților de la toate nivelurile și, în acest sens, invită guvernele să conceapă mecanisme pentru un sistem incluziv de guvernare a apei;!!!

49. solicită UE să ajute țările terțe să respecte, să realizeze și să promoveze drepturile lucrătorilor din industria de tratare a apelor uzate, inclusiv drepturile acestora la demnitate, siguranță și sănătate și dreptul de a se organiza;

50. subliniază că persoanele care trăiesc în sărăcie, îndeosebi femeile și fetele, minoritățile și persoanele cu dizabilități fizice și/sau mintale, sunt cel mai grav afectate de lipsa accesului la apă curată și sigură și la salubritate;

subliniază că inegalitățile în ceea ce privește accesul la apă și la salubritate se datorează adesea inegalităților sistemice sau excluderii; invită guvernele să monitorizeze inegalitățile în ceea ce privește accesul la apă și la salubritate și să ia măsuri hotărâte, cum ar fi încurajarea investițiilor în sistemele de salubritate și de alimentare, inclusiv în sistemele publice, promovând eficiența și conservarea apei ca resursă limitată; invită, de asemenea, guvernele să garanteze lipsa oricărei discriminări în accesul la servicii de alimentare cu apă și salubritate, ca bunuri publice, asigurând furnizarea acestora pentru toți, în special acordând prioritate accesului femeilor, al fetelor și al grupurilor vulnerabile, pentru a remedia excluderea și discriminarea sistemică; încurajează autoritățile să își revizuiască cadrele legislative, politicile și practicile în domeniul apei prin prisma principiilor și a standardelor legate de drepturile omului, pentru a contribui la promovarea acțiunilor care vizează înlăturarea barierelor din calea progresului;

51. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre²².

Dincolo de caracterul imperativ al normei și constrângerea forței juridice se face apel și la forma cea mai înaltă, proprie omului, de reflectare a realității obiective, prin responsabilizarea individului, conștientizarea situației, eventual, pentru spiritele cele mai elevate, acționarea în consecință.

Este lăudabil și considerabil efortul particularilor, care nu fac parte din scena politică sau aparatul administrativ de talie națională și internațională, ori lumea artiștilor susținuți de notorietatea inerentă, ci sunt doar înzestrați calitativ și cantitativ cu însușiri predominante, precum conștiință, responsabilitate, buna credință și un extraordinar simț practic care îi ghidează în acțiunile lor de mobilizare, coordonare, implementare a tuturor proiectelor ce vin în ajutorul celor defavorizați în ceea ce privește exercitarea drepturilor fundamentale, cum ar fi accesul la apă și salubritate.

În acest sens, sub deviza că, *binele nu se face în liniște*, salutăm inițiativa unor curajoși antreprenori români care s-au deplasat în zonele cele mai problematice din 17 state de pe continentul african și au contribuit prin generozitatea lor la construirea a peste 200 de fântâni pentru 100.000 de locuitori din spațiile vizate²³.

---

22 *Ibidem.*

23 *Fântâni în Africa:*

<https://www.google.com/search?client=firefoxd&q=f%C3%A2nt%C3%A2ni+%C3%AE+africa>, accesat la 24.10.2023.

Diminuarea resurselor de apă potabilă și extinderea deșerturilor, în trecut considerată o problemă care preocupă continente precum Africa și Asia, se face simțită și în Europa. În sudul Spaniei, deșertul se extinde cu un kilometru pe an, Oltenia românească este expusă unui proces mai lent dar similar, iar în alte regiuni ale lumii, resursele de apă potabilă sunt motiv de conflict interstatal, motiv pentru care, implicarea activă a tuturor nu trebuie ignorată și amânată.

În cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare de la Rio de Janeiro din data de 22 decembrie 1992 s-a luat decizia instituirii unei sărbători intitulată *Ziua Internațională a Apei – World Water Day* celebrată în fiecare an la 22 martie, și, are ca scop aducerea în atenția opiniei publice a problemelor legate de necesitatea protejării cantitative și calitative a apelor și de a pune în adevărata lumină rolul, îndatoririle și responsabilitățile celor cu atribuții în întreținerea, valorificarea și protejarea surselor de apă.

Concluzii

Afirmarea libertății drepturilor omului în contextul crizelor globale este deficitară în lipsa unor instrumente normative internaționale; chiar și sub egida unor astfel de mecanisme de constrângere sunt prezente situații reprobabile, incompatibile cu buna credință și sancționate de dreptul internațional penal, conservarea resurselor de apă aflându-se în pericol, în multe țări prejudicierea calității apei a devenit o infracțiune penală.

Accesul la apă este oficial recunoscut ca *drept fundamental al omului* pentru o viață normală și sănătoasă, întrucât lipsa apei este incompatibilă cu viața, salubritatea deficitară fiind responsabilă de provocarea bolilor cu transmitere hidrică și afectează în mod îngrijorător mediul.

Este imperativ ca statele să adopte modelul cel mai potrivit de alimentare cu apă și de asigurare a salubrității și să inițieze un proces transparent și consistent de îmbunătățire a exercitării efective a drepturilor omului legate de accesul la apă și salubritate în societățile lor;

De asemenea, pentru a contracara efectele sintagmei “lumea este însetată pentru că noi suntem flămânzi”, la recomandarea atât a Parlamentului European cât și a celorlalte foruri de decizie internaționale, statele

---

Wall Street: peste 100.000 de africani au apă potabilă din fântânile lui Ștefan Mandachi:
<https://www.wall-street.ro/articol/Social/296260/peste-100-000-de-africani-au-apa-potabila-din-fantanele-lui-stefan-mandachi.html#gref>, accesat la 24.10.2023.

trebuie să descurajeze impunerea de măsuri juridice pentru ca apa să nu facă obiectul speculațiilor financiare și să se evite acțiuni prin care li s-ar cere guvernelor să privatizeze serviciile de alimentare cu apă și de salubritate, care sunt definite ca servicii de interes general și nu mărfuri – acestea „nu sunt nici produse de lux, nici produse de consum”- și, prin urmare nu trebuie mercantilizate excesiv.

Potrivit mai multor experți ai ONU, aplicarea unei logici speculative la gestionarea bunurilor esențiale pentru viața și demnitatea oamenilor încalcă drepturile omului în cazul persoanelor care trăiesc în sărăcie, exacerbează inegalitatea de gen și accentuează vulnerabilitatea comunităților marginalizate. O abordare bazată în principal pe drepturile omului și pe considerente legate de binele comun ar destabiliza inegalitățile sistemice sau de excludere.

Bibliografie

- BEITZ, Charles R., *The idea of human rights*, Oxford, Oxford University Press, 2009.
- FUEREA, Augustin, *Dreptul Uniunii Europene*, București, Editura Universul Juridic, 2016.
- FUEREA, Augustin, *Manualul Uniunii Europene*, București, Editura Universul Juridic, 2016.
- SHAW, Malcom, *International Law*, Leiden, Cambridge University Press, 2008.
- *Carta Drepturilor Fundamentale*
- *Declarația Universală a Drepturilor Omului*
- *Tratatul Uniunii Europene, Ediția a 3-a*, București, Editura Universul Juridic, 2022.

Sitografie

- *Dreptul universal al omului la apă:*
- <https://www.dw.com/ro/dreptul-universal-al-omului-la-ap%C4%83/a-5847316>
- Parlamentul European – Raport referitor la drepturile omului, democrația în lume și politica Uniunii Europene în acest domeniu: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0298_RO.html

- Rezoluția Parlamentului European din 5 octombrie 2022 referitoare la accesul la apă ca unul dintre drepturile omului –dimensiunea externă: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0346_RO.html
- Fântâni în Africa: <https://www.google.com/search?client=firefoxd&q=f%C3%A2nt%C3%A2ni+%C3%AEn+africa>; Wall Street: peste 100.000 de africani au apă potabilă din fântânile lui Ștefan Mandachi:
- <https://www.wall-street.ro/articol/Social/296260/peste-100-000-de-africani-au-apa-potabila-din-fantanile-lui-stefan-mandachi.html#gref>;
- European Environment Agency: Lumea se confruntă cu o eminentă criză a apei. Cererea globală va depăși oferta cu 40% până în anul 2030: <https://www.mediafax.ro/social/lumea-se-confrunta-cu-o-criza-iminenta-a-apei-cererea-globala-va-depasi-oferta-cu-40-pana-in-2030-21703888> ;
- Lumea trebuie să consume inteligent apa. Fiecare are un rol de jucat și nu ne permitem să așteptăm: <https://www.unicef.org/romania/ro/pove%C8%99ti/apa-%C8%99i-criza-climatic%C4%83-global%C4%83-10-lucruri-pe-care-ar-trebuie-s%C4%83-le-%C8%99tii>.